SIMON

BECKETT

LUUDESSE KIRJUTATUD

Inglise keelest tõlkinud Ülle Jälle

KRIMIRAAMAT

FOORUM KIRJASTUS OÜ

Originaal:
Simon Beckett
Written in Bone
Curtis Brown

Toimetanud Helle Raidla
Kujundanud Anu Ristmets
Kaanefotod: Adobe Stock

Copyright © 2007 by Simon Beckett
Autoriõigus tõlkele: Ülle Jälle ja Foorum Kirjastus OÜ, 2023
Kõik õigused kaitstud.

ISBN 978-9916-703-84-7
ISBN 978-9916-703-85-4 (epub)

www.eestiraamat.ee
www.facebook.com/Eesti Raamat

Trükitud Euroopa Liidus

Hilaryle

1

Sobiva temperatuuri juures põleb tuhaks kõik. Puit. Riided.

Inimesed.

250 °C juures liha süttib. Nahk tõmbub mustaks ja lõheneb. Nahaalune rasv hakkab sulama nagu praepannil. Selle tagajärjel hakkab inimkeha põlema. Kõigepealt süttivad käed ja jalad, toimides massiivsema ülakeha jaoks tulehakatisena. Kõõlused ja lihaskiud tõmbuvad kokku, nii et jäsemed hakkavad elu jõledalt parodeerides tõmblema. Viimasena hävivad siseelundid. Niiskuse kookonisse mässituna on need tihti alles veel ka siis, kui muu pehme kude on hävinud.

Aga luudega on täiesti teine teema. Luud panevad vastu vaat et ka kõige intensiivsemale leegile. Ja isegi kui süsinik on ära põlenud, jättes alles surnud ja elutu pimsskivilaadse olluse, säilitab luu endiselt oma kuju. Nüüd aga on see oma kunagise oleku kahvatu vari, murenedes kergesti – elu viimane kaitsemüür variseb tuhaks. See protsess järgib mõne üksiku erandiga sama kindlat mustrit.

Samas mitte alati.

Vana väikese maja rahu rikub sammude kaja. Pehkinud uks lükatakse lahti, selle roostes hinged kaebavad segamise üle. Päevavalgus langeb tuppa, ent siis tekib ukseavasse vari ja valgus kaob. Mees tõmbab pea õlgade vahele, et hämaruses midagi näha. Vana koer tema kõrval kõhkleb. Nüüd seisatab ka mees, nagu ei tahaks üle läve astuda. Kui koer siseneda kavatseb, kutsub ta looma ühe sõnaga tagasi.

„Siia.“

Koer tuleb kuulekalt tagasi, vaadates meest närviliselt kaest hallide silmadega. Loom tunneb majakeses valitsevat lõhna, aga ka omaniku ärevust.

„Koht."

Koer vaatab ärevalt, kuidas mees läheb mahajäetud majas kaugemale. Meest ümbritseb niiskuse lõhn. Ja nüüd annab endast märku teine lõhn. Mees läheb pikkamööda, peaaegu vastu tahtmist tagumises seinas oleva madala ukse juurde. See on kinni vajunud. Mees sirutab käe, et see lahti lükata, aga seisatab taas. Koer tema taga niuksub vaikselt. Mees ei kuule seda. Ta lükkab ukse ettevaatlikult lahti, nagu kartes, mida eest leiab.

Alguses ei näe ta midagi. Tuba on poolpime, valgust paistab sisse ainult väikesest pragunenud klaasiga aknast, mis on kaetud aastakümnete jooksul kogunenud mustusega. Napis valguses hoiab tuba veel natuke aega oma saladusi. Siis mehe nägemine harjub ja üksikasjad hakkavad selgemaks saama.

Ja ta näeb, mis toas põrandal on.

Mees ahmib õhku, nagu oleks saanud hoobi makku, taganedes tahtmatult sammu.

„Issand halasta."

Sõnad on vaevukuuldavad, aga tunduvad majakese vaiksete seinte vahel ikkagi valjud. Mehe nägu on läinud kahvatuks. Ta vaatab ringi, nagu kartes, et seal on veel keegi. Aga ta on üksi.

Ta taganeb selg ees uksest välja, nagu ei tahaks põrandal olevale hunnikule selga keerata. Alles siis, kui kõverdunud uks on taas sulgunud, nii et ta teise tuppa enam ei näe, keerab ta selja.

Mehe samm on välja minnes ebakindel. Vana koer tuleb talle vastu, aga mees ei tee temast välja, vaid võtab jopetaskust sigaretipaki. Käed värisevad ja ta peab kolm korda üritama,

et välgumihkel tööle saada. Ta tõmbab suitsu sügavale kopsudesse, hõõguva tuha kuma liigub mööda paberit filtri poole. Selleks ajaks, kui sigaretist on järel ainult koni, ei värise tema käed enam.

Ta viskab koni rohu sisse ja astub sellele peale, kummardudes seda siis üles korjama. Olles koni jopetaskusse torganud, tõmbab mees sügavalt hinge ja läheb helistama.

Olin kõnet saades teel Glasgow lennujaama. Oli kõle veebruarihommik, morn hall taevas ja masendav uduvihm koos külma tuulega. Idarannikut materdasid tormid ja ehkki need polnud veel nii kaugele sisemaale jõudnud, ei tundunud olukord just hea.

Lootsin vaid, et kõige hullem ootab seni, kuni lennukile saan. Olin teel tagasi Londonisse, kuna möödunud nädalal olin kõigepealt käinud ära toomas ja seejärel lahanud surnukeha, mis leiti Grampiani mägismaalt nõmmelt ühest hauast. See oli olnud tänamatu ülesanne. Kristalne härmatis oli muutnud nõmme ja mäetipud kivikõvaks, mis oli nii hingematvalt külm ja samas ilus. Moonutatud ohver oli noor naine, kelle isikut polnud veel tuvastatud. See oli teine selline surnukeha, kellele mul oli palutud viimaste kuude jooksul Grampiani järele tulla. Seni oli seda ajakirjanduse eest varjatud, aga mitte keegi uurimistiimis ei kahelnud, et tegemist on ühe ja sama mõrtsukaga, kes tapab uuesti, kui teda ei tabata, mis hetkel ei tundunud kuigi tõenäoline. Hullemaks tegi olukorra see, et ehkki surnukehade lagunemise tõttu polnud võimalik selles täiesti kindel olla, olin ma veendunud, et vigastused ei olnud surmajärgsed.

Nii et kokkuvõttes oli olnud ränk reis ja ma kibelesin koju. Olin viimased poolteist aastat elanud Londonis, töötades ülikooli kohtueksperttiisi õppetooli juures. See oli tähtajaline

tööleping, mis võimaldas mulle ligipääsu laborile, kuni leian midagi püsivamat, ent viimastel nädalatel olin veetnud palju rohkem aega välitöödel kui oma kabinetis. Olin lubanud oma kallimale Jennyle, et me veedame pärast seda natuke aega koos. See polnud esimene kord, mil ma sellise lubaduse andsin, aga seekord olin otsustanud seda pidada.

Kui mu telefon helises, arvasin, et see on tema, kes helistab, et küsida üle, kas ma olen koduteel, ent ekraanil oli tundmatu number. Vastasin ning kuulsin karedat ja asjalikku häält.

„Vabandage, et tülitan, doktor Hunter. Mina olen politseiülem Graham Wallace põhja politseijaoskonnast Invernessis. Kas teil on hetk aega?“

Ta rääkis nagu inimene, kes on harjunud oma tahtmist saama, ja käre aktsent viitas pigem Glasgow piirkonnale kui Invernessi pehmemale kõnepruugile.

„Natukene. Olen teel lennujaama.“

„Tean. Vestlesin äsja Grampiani politsei peainspektor Allan Campbelliga ja ta ütles, et te olete seal lõpetanud. Mul on hea meel, et ma teid kätte sain.“

Campbell oli juhtivuurija, kellega ma olin surnukeha äratoomisel koostööd teinud. Tubli inimene ja politseinik, ent tal oli raskusi tööst eemaldumisega. Ma sain sellest väga hästi aru.

Heitsin pilgu taksojuhile, teades, et ta kuuleb mu vestlust pealt. „Kuidas saan teid aidata?“

„Ma paluksin teenet.“

Wallace ütles seda järsult, nagu oleks nende sõnade hind kõrgem, kui ta oli valmis maksma. „Te ilmselt nägite tänahommikust rongikatastroofi?“

Nägin tõesti. Vaatasin enne lahkumist hotellis uudiseid, kus räägiti, et West Coasti kiirrong oli rööbastelt maha

sõitnud pärast seda, kui sõitis otsa rööbastele jäetud kaubikule. Teleekraanil tundus asi hull, kuna vagunid vedelesid väändununa ja purunenuna rööbaste kõrval. Mitte keegi ei teadnud veel, kui palju on hukkunuid.

„Kõik vabad politseinikud on hetkel seal, aga praegu valitseb kaos," jätkas Wallace. „Võimalik, et tegemist on tahtlikult põhjustatud õnnetusega, nii et peame kogu seda piirkonda võtma kui kuriteopaika. Palume abi ka teistelt korrakaitseüksustelt, aga hetkel pingutame maksimaalselt."

Arvasin aimavat, kuhu ta sihib. Uudistest selgus, et osad vagunid olid põlema süttinud, mistõttu ohvrite tuvastamine oli peatähtis, aga samas kohtueksperti iisi mõttes täielik õudus. Ent enne, kui sellega tegelema saab hakata, on vaja surnukehad ära tuua, ja nähtu põhjal tundus, et sellega läheb veel aega.

„Ma ei tea, palju minust hetkel kasu saaks olla," ütlesin ma.

„Ma ei helista rongiõnnetuse pärast," sõnas tema kannatamatult. „Meile teatati Välis-Hebriididelt tulesurmast. Väike Runa-nimeline saar."

Ma polnud sellest kunagi kuulnud, aga see polnud ka üllatav. Teadsin Välis-Hebriididest vaid seda, et need olid Suurbritannia ühed kaugemad territooriumid, kilomeetrite kaugusel Šotimaa looderannikust.

„Kahtlane?" küsisin ma.

„Ei tundu sedamoodi. Võib-olla enesetapp, aga tõenäolisemalt mõni joodik või hulkur, kes jäi magama lõkkeasemele liiga lähedal. Koeraga jalutaja leidis selle mahajäetud majakesest ja helistas politseisse. Ta on endine uurija, elab nüüd sealkandis. Olen temaga koos töötanud. Oli kunagi tubli politseinik."

Arutlesin, kas „oli kunagi" tähendab ka midagi. „Mida ta veel surnukeha kohta rääkis?"

Tekkis paus, enne kui Wallace jätkas. „Ainult niipalju, et see on tugevasti põlenud, aga ma ei taha ilma hädavajaduseta inimesi tõsise juhtumi juurest ära võtta. Paar kohalikku Stornowayst sõidavad pärastpoole praamiga sinna ja ma tahaksin, et te läheksite nendega kaasa ja heidaksite pilgu peale. Tehke kindlaks, kas asi on selge või pean ma saatma sinna eriüksuse. Tahaksin kuulda asjatundja hinnangut, enne kui paanikat tekitan, ja Allan Campbelli sõnul olete te oma töös paganama hea."

Meelitamine ei sobinud tema otsekohese suhtlusviisiga. Olin surnukeha kohta küsides tähele pannud kõhklust ja arutlesin, kas ta jättis midagi ütlemata. Ent kui Wallace arvas, et surm on kahtlane, saadaks ta kohale kriminalistid, mis siis, et samal ajal tuli tegelda rongiõnnetusega.

Takso oli peaaegu lennujaama jõudnud. Ma võinuksin põhjendatult keelduda. Olin äsja lõpetanud töö tähtsa juurdluse juures ja see siin tundus üsna igapäevane – selline tragöödia, mis ajaleheveergudele ei jõua. Mõtlesin, et peaksin sel juhul ütlema Jennyle, et ma ei jõua siiski täna koju. Kuna olin niigi palju viimasel ajal ära olnud, teadsin, et see ei meeldiks talle.

Wallace ilmselt tunnetas mu vastumeelsust. „See ei tohiks võtta rohkem kui paar päeva, sinnasõit kaasa arvatud. Asi on selles, et mulle jäi mulje, et selle juures on midagi … imelikku."

„Te ju ütlesite, et see pole kahtlane?"

„Ei olegi. Vähemalt mina nii ei arva. Kuulge, ma ei taha midagi liigset öelda, aga sellepärast ma tahaksingi, et teiesugune asjatundja surnukeha üle vaataks."

Mulle ei meeldi, kui minuga manipuleeritakse. Samas ei saanud ma eitada, et minus tärkas huvi.

„Ma ei paluks, kui meil poleks praegu inimestest puudus," lisas Wallace, keerates pinget veel veidi peale.

Vihmamärja taksoakna taga nägin teeviita, mis ütles, et lennujaam on lähedal. „Helistan teile tagasi," ütlesin ma. „Andke mulle viis minutit aega."

See ei meeldinud talle, aga ta ei saanud ka vaidlema hakata. Katkestasin kõne, hammustasin huulde ja valisin numbri, mida teadsin peast.

Jenny vastas. Naeratasin tema häält kuuldes, ehkki ei tahtnud maha pidada eesootavat jutuajamist.

„David! Ma lähen tööle. Kus sa oled?"

„Teel lennujaama."

Kuulsin teda naermas. „Jumal tänatud. Arvasin, et helistad ütlemaks, et sa ikkagi ei tule täna tagasi."

Tundsin, et sisemus kisub kokku. „Tegelikult ma sellepärast helistangi," vastasin ma. „Asi on selles, et mul paluti äsja järgmine töö vastu võtta."

„Oh."

„Ainult paar päeva. Välis-Hebriididel, aga praegu pole kedagi teist sinna saata." Ma ei tahtnud talle rääkida rongiõnnetusest, kuna teadsin, et see jätaks mulje, nagu otsiksin vabandusi.

Tekkis vaikus. Naer oli Jenny häälest kadunud ja see oli ebameeldiv tunne. „Mida sa ütlesid?"

„Et annan neile teada. Tahtsin enne sinuga rääkida."

„Miks? Me mõlemad teame, et sa oled juba otsustanud."

Ma ei tahtnud, et selleks tüli kujuneks. Vaatasin taas taksojuhi poole.

„Kuule, Jenny …"

„Tahad öelda, et ei ole või?"

Ma kõhklesin.

„Seda ma arvasin," ütles ta.

„Jenny …"

„Pean lõpetama. Jään tööle hiljaks."

Ta lõpetas klõpsatusega kõne. Ma ohkasin. Päev ei alanud just hästi. *Helista talle tagasi ja ütle, et keeldud.* Sõrm ootas telefoni kohal.

„Ärge muretsege, semu. Mu abikaasa teeb mulle ka alatasa peapesu," ütles taksojuht üle õla. „Ta saab sellest üle, eks?"

Pobisesin midagi ebamäärast. Kuulsin kauguses lennukit õhku tõusmas. Taksojuht lükkas suuna sisse, kui ma numbrit valisin. Wallace vastas esimese kutsuva tooni järel.

„Kuidas ma sinna saan?" küsisin.

2

Veedan suure osa tööpäevast surnute seltsis. Vahel on nad pikka aega surnud olnud. Olen kohtuantropoloog. See on minu eriala ja fakt, millega enamik inimesi ei taha tegelda enne, kui just vaja. Olin mõnda aega samasugune. Kui mu abikaasa ja tütar autoavariis hukkusid, tuletasid välitööd mulle iga päev mu kaotust meelde ja see oli liiga piinav. Nii sai minust perearst, kes tegeles elavate, mitte surnutega.

Ent siis toimus midagi, mis sundis mind naasma mu esialgse ameti juurde. Võiks isegi öelda, et oma kutsumuse juurde. Osaliselt on tegemist patoloogiaga, osaliselt arheoloogiaga, aga minu töö on midagi enamat. Kuna isegi pärast seda, kui inimkeha on lakanud töötamast, kui see, mis kunagi oli elus, on lagunenud ja kõigest on järel vaid vanad kuivad luud, võivad surnud siiski tunnistajaks olla. Nad võivad ikka oma loo rääkida, kui teada, kuidas seda tõlgendada. See on minu ülesanne.

Meelitada surnud oma lugu jutustama.

Wallace oli ilmselgelt arvestanud, et ma ei vasta talle eitavalt. Mulle oli juba broneeritud koht lennule Välis-Hebriidide suurimale saarele Lewisele. Lendu lükati halva ilma tõttu peaaegu tund aega edasi, nii et ma istusin ootesaalis ja püüdsin mitte vaadata, kuidas Londoni lennu, millel ma pidanuks viibima, pardaleminek lõpetati ja see viimaks tabloolt kustutati.

Minu lend oli ränk ja ainsaks plussiks oli see, et see oli lühike. Päev oli juba poole peal, kui ma taksoga lennujaamast Stornowaysse praamiterminali sõitsin. Stornoway on väike morn linn, mille elanikud sõltuvad elatise teenimisel endiselt suures osas kalapüügitööstusest. Sadam, kuhu mind viidi, oli udune ja külm, tavapärase diisli- ja kalahaisuseguse lõhnaga. Olin arvanud, et lähen suure praami pardale, mis paiskab suitsu vihmasesse taevasse halli sadama kohal, aga alus, mille eest ma end avastasin, meenutas pigem väikest kalapaati kui reisijate veoks mõeldud veesõidukit. Ainult politsei Range Rover, mis võttis enda alla suure osa tekist, ütles mulle, et olen õiges kohas.

Laevukesele pääses mööda rampi, mis kõikus tugevas lainetuses iiveldamaajavalt. Vormiriietes politseinik seisis selle kõrval betoonist kail, käed jopetaskus. Mehe põsed ja nina olid purunenud kapillaaride tõttu alaliselt punased. Kottis silmaalustega silmade pilk vaatas mind hävitavalt halliseguste vuntside kohalt, kui ma oma koti ja töövahendite kohvriga maadlesin.

„Te olete doktor Hunter? Mina olen seersant Fraser," ütles ta toriseval häälel. Eesnime ta ei öelnud, käed püsisid taskus. Ta kõneles peaaegu ninahäälse põrinaga, mis erines oluliselt mandril kõneldavast šoti aktsendist, mida kuulnud olin. „Me ootasime teie järel."

Siis läks ta rambi peale tagasi, pakkumata mulle raske pagasiga abi. Vinnasin õlakoti õlale ja võtsin alumiiniumist

reisikohvri kätte ning hakkasin tema järel minema. Ramp oli märg ja libe, tõustes ja langedes suvaliselt lainete käes. Üritasin püsti püsida, samme ebaühtlase liikumise rütmis sättida. Siis tuli keegi mööda rampi alla mulle appi. Noor vormiriietes politseinik naeratas kohvrit enda kätte võttes.

„Ma võtan selle."

Ma ei vaielnud vastu. Ta läks tekile kinnitatud Land Roveri juurde ja pani kohvri selle pagasiruumi.

„Mis teil siin on, laip või?" küsis ta rõõmsameelselt.

Panin õlakoti alumiiniumkohvri juurde. „Ei, aga selline tunne on küll. Aitäh."

„Pole probleemi." Ta oli kõige enam kahekümneaastane, sõbraliku avala näoga ja tema vormiriided tundusid isegi vihmas korrektsed. „Mina olen konstaabel McKinney, aga öelge mulle Duncan."

„David Hunter."

Tema käepigistus oli innukas, nagu Fraseri tegematajätmist heastades. „Nii et teie olete see kohtuekspertiisi spetsialist?"

„Kahjuks küll."

„Tore! Seda et mitte tore, aga … no, teate küll. Igatahes, lähme vihma käest ära."

Reisijate salong oli klaasiga eraldatud osa roolimaja taga. Fraser vestles selle juures ühe õlistes riietes habetunud mehega. Tema taga vaatas seda mornilt pealt pikk aknelise näoga nooruk, kui Fraser näpuga vehkis.

„… ootasime niigi kaua ja nüüd väidate, et pole valmis minema?"

Habemik vaatas teda ilmetult. „Veel üks reisija tuleb. Me ootame ta ära."

Fraseri niigi punetav nägu tõmbus veel punasemaks. „See pole mingi kuradima lõbureis. Oleme niigi graafikust maas, nii et tõstke see ramp üles, eks ole?"

Teine mees vaatas seersanti tumeda habeme kohalt, mis andis talle metslooma metsiku välimuse. „See on minu praam ja mina määran graafiku, nii et kui tahate rambi üles tõsta, peate seda ise tegema."

Fraser ajas end sirgu, et end kehtestada, kui rambi poolt kostis klobinat. Meie poole kiirustas väikest kasvu noor naine, nähes raske moega kotti tassides kõvasti vaeva. Tal oli seljas erkpunane sulejope, mis tundus olevat talle vähemalt kaks numbrit liiga suur. Paks villane müts oli kõrvuni tõmmatud. Oma liivakarva juuste ja terava lõuaga tundus ta kaunilt haldjalik.

„Tervitus, härrased. Kas keegi tuleks mulle appi?" küsis ta hingeldades.

Duncan hakkas minema, aga habemik jõudis temast ette. Ta naeratas uustulnukale, valged hambad särasid tumeda habeme seest, kui ta koti suurema pingutuseta naise käest ära võttis.

„Oligi viimane aeg, Maggie. Oleksime äärepealt juba sinuta ära sõitnud."

„Hea, et ei läinud, muidu oleks mu vanaema su maha löönud." Naine seisis, käed puusas, silmitsedes neid hinge tõmmates. „Tere, Kevin, kuidas läheb? Kas isa sunnib sind ikka tagant?"

Nooruk punastas ja vaatas maha. „Jah."

„Noh, mõned asjad ei muutu. Sa oled nüüd kaheksateist, nii et küsi palka juurde."

Nägin naise pilgus huvi tärkamas, kui ta politsei Range Roverit silmitsema jäi.

„Mis lahti? Kas juhtus midagi, mida ma peaksin teadma?"

Habemik nõksatas peaga ükskõikselt meie suunas. „Küsi neilt. Nad ei räägi meile midagi."

Fraserit nähes noore naise naeratus kustus. Siis ta toibus, kogus end kiiresti ja naeratas veidike trotslikult.

„Tere, seersant Fraser. See on üllatus. Mis teid Runale viib?“

„Politseitöö,“ vastas Fraser tuimalt ja keeras selja. Kes iganes see noor naine oli, Fraser ei rõõmustanud teda nähes.

Praamikapten ja tema poeg hakkasid nüüd tegutsema, kui hilineja pardal oli. Kostis mootori kiunatus, kui ramp üles tõsteti, ja paadi puidust kere vibreeris ankruketti kerides. Heitnud minu suunas veel ühe uudishimuliku pilgu, läks noor naine roolimajja.

Seejärel hakkas praam diislihaisu õhku paisates sadamast eemalduma.

Meri oli tormine ja kahetunnine ülesõit võttis aega peaaegu kolm tundi. Kui me Stornoway sadama varjust välja jõudsime, näitas Atlandi ookean oma tõelist palet. See oli mäslev hallide vihaste lainete väli, millesse praam sisse sööstis. Iga kord kerkis alus laineharjade kohale ja vajus iiveldamaajavalt teisel pool alla, korrates seejärel sama protsessi otsast peale.

Varju oli võimalik leida vaid kitsukeses reisijateruumis, kus diislihais ja tulikuumad radiaatorid muutsid olemise ebamugavaks. Frazer ja Duncan istusid suure osa ajast mornis vaikuses. Ma üritasin Frazerit vestlema meelitada, aga ta ei teadnud suurt rohkem kui mina.

„Tavaline töö,“ mühatas ta, higi laubal pärlendamas. „Mingi joodik jäi tõenäoliselt lõkkele liiga lähedal magama.“

„Wallace ütles, et selle leidis pensionil uurija. Kes ta on?“

„Andrew Brody,“ vastas Duncan. „Mu isa töötas mandril temaga koos, enne kui me Stornowaysse kolisime. Ütles, et oli paganama hea politseinik.“

„Just nimelt „oli“,“ lisas Fraser. „Uurisin tema kohta, enne kui me siia tulime. Olevat liiga üksildane hunt olnud, kellele

ei meeldinud tiimitöö. Kuuldavasti läks asi päris hulluks, kui abikaasa ja tütar jalga lasid. Sellepärast ta pensionile läkski.“

Duncan tundis end ebamugavalt. „Isa ütles, et stressi tõttu.“

Frazer rehmas seepeale käega. „Sama asi. Peaasi, et ta meeles peab, et pole enam uurija.“ Ta kangestus, kui praam järskus vabises ja üle järjekordse kõrge laine kerkis.

„Issand, kuhu kuramuse paikadesse meid ikka saadetakse …“

Olin veidi aega kajutis, arutledes, miks ma olen siin väikesel praamil Atlandi ookeanil, mitte ei ole teel koju Jenny juurde. Olime viimasel ajal aina rohkem tülitsenud ja alati sama asja pärast – minu töö. Sellest siin pole sugugi abi ja kuna mul polnud muud teha, avastasin, et muretsen, kas tegin ikka õige otsuse ja kuidas seda Jennyle heastada.

Lõpuks jätsin politseinikud kajutisse ja läksin tekile. Tuul oli tugev, vihma piserdas mulle näkku, aga see oli kuuma kajuti pahura õhustiku järel kergendus. Seisin vööris, nautides veepiisku näol. Saar oli nüüd näha, tume maa meres, kui praam selle poole rühkis. Seda vaadates tundsin sisemuses tuttavat pinget, mis osaliselt oli tingitud närvidest ja osaliselt ootusärevusest eesootava suhtes.

Lootsin, et mis iganes see on, on seda vaeva väärt.

Märkasin silmanurgast punast ja pöördusin, nähes noort naist ebakindlal sammul üle teki enda poole tulemas. Järsk kaldumine sundis teda viimased sammud jooksma ja ma sirutasin käe välja, et teda toetada.

„Aitäh.“

Ta naeratas piirde juurde astudes üleannetult. „Karm torm. Iain ütleb, et randumine läheb keeruliseks.“

Tema aktsent oli Frazeri omast kergem, meloodilisem. „Iain?“

„Iain Kinross, kapten. Ta on meie kunagine naaber Runalt."

„Kas te elate seal?"

„Enam mitte. Mu suguvõsa kolis Stornowaysse, välja arvatud vanaema. Käime kordamööda tema juures. Nii et te olete siin koos politseiga?"

Ta esitas selle küsimuse nii süütult, et minus tekkis kahtlus. „Enam-vähem."

„Aga te pole ise seda? Politseinik siis."

Raputasin pead.

Ta naeratas. „Seda ma arvasin. Iain ütles, et teid kutsuti doktoriks. Kas keegi on seal vigastatud?"

„Minu teada mitte."

Nägin, et see muutis ta ainult uudishimulikumaks.

„Miks siis doktor koos politseiga Runale tuleb?"

„Küsige seersant Fraserilt."

Naine krimpsutas nägu. „Noh, seda ei juhtu."

„Te tunnete teineteist?"

„Nojah." Ta ei täpsustanud.

„Mida te Stornoways teete?" küsisin ma.

„Oh … ma olen kirjanik. Kirjutan romaani. Muide, mu nimi on Maggie Cassidy."

„David Hunter."

Tundus, et naine jättis selle meelde. Vaikisime mõnda aega, vaadates, kuidas saar hämaruses vähehaaval kuju võtab: hallid kaljud kerkisid merest, nende peal ebamäärane rohelus. Lainetest kerkis kaljude ees kõrge looduslikust mustast kivist kaljurahn.

„Peaaegu kohal," sõnas Maggie. „Sadam on Stac Rossi taga. See on see must suur kaljuasjandus seal. Peaks olema Šotimaal kõrguselt kolmas. Tüüpiline Runa. See võib kiidelda ainult sellega, et on milleski kolmandal kohal."

Ta ajas end sirgu.

„Oli meeldiv kohtuda, David. Ehk kohtume, enne kui tagasi lähete."

Ta läks üle teki tagasi Kinrossi ja tema poja juurde roolimajja. Panin tähele, et ta kõndis nüüd tunduvalt kindlamini kui väljudes.

Keskendusin taas lähenevale saarele. Stac Rossi taga taandusid kaljud väikeseks sadamaks. Päevavalgus hakkas kustuma, aga ma nägin selle juures maju, väikest asundust ookeani keskel.

Selja tagant kõlas terav vile, mis kandus üle tuule ja mootorimüra. Pöördusin ja nägin Kinrossi vihaselt kätega vehkimas.

„Minge sisse!"

Seda polnud vaja teist korda öelda. Meri muutus metsikumaks, kui lained sadamat piiravate kõrgete kaljude vahele suunati. Enam polnud üles-alla liikumist, vaid ainult iiveldamaajav spiraal, kui lained kokku põrkasid ja teki veega üle piserdasid.

Haarasin käepidemest kinni ja läksin tagasi palavasse kajutisse. Ootasin koos Duncani ja näost kahvatu Fraseriga, kuni praam lainete jõul vappudes sadamasse manööverdas. Nägin kajuti aknast vett betoonist kaile paiskumas, heites õhku valgeid vahupilvi. Randumine nõudis kolm katset ja praam vibreeris, kui mootor möirgas, et meid paigal hoida.

Väljusime kajutist ja kõndisime kõikuval tekil ebakindlal sammul. Tuule eest polnud mingit kaitset, aga külm õhk oli imeliselt värskendav, puhta soolaka aroomiga. Kajakad lendlesid kriisates pea kohal, kai peal sibasid mehed ringi, kinnitades köisi ja kummist vendreid. Kaljudest hoolimata oli sadam merele avatud, ainult üks lainemurdja aitas lainete

jõudu kahandada. Mõned kalapaadid olid ka ankrus, nõksutades kai vastas nagu rihma sikutav koer.

Madalad majad klammerdusid nuivähkide kombel järsule mäenõlvale, mis laskus sadama suunas. Maastik nende taga oli puudeta roheline välu, tuulest räsitud ja kõle. Taamal kõrgus taevas mõtlik mäetipp, mille ülemine ots kadus madalate pilvede vahele.

Noor naine, kes oli tutvustanud end Maggie Cassidyna, kiirustas praamilt maha kohe, kui ramp alla lasti. Olin natuke üllatunud, et ta head aega ei öelnud, aga ei mõelnud sellele rohkem. Minu taga käivitus Range Rover ja ma pöördusin, et tagaistmele istuda. Panin tähele, et Fraser lasi noorel konstaablil roolis olla. Praam kõikus endiselt lainetel ja auto liikus ettevaatlikult mööda õõtsuvat rampi.

Meid ootas kai peal parkunud näoga mees. Ta oli umbes viiekümnene, pikk ja tugeva kehaehitusega, ilmselgelt politseinik. Mulle polnud vaja öelda, et see on surnukeha leidnud pensionil uurija.

Fraser keris akna alla. „Andrew Brody?“

Mees noogutas napilt. Tuul sasis tema halle juukseid, kui ta meid kolme silmitses. Tema taga jälgisid praami randuda aidanud kohalikud meid huviga.

„Ongi kõik või?“ küsis ta pahaselt.

Fraser noogutas kangelt. „Esialgu küll.“

„Aga kriminalistid? Millal nemad tulevad?“

„Me ei tea, kas tulevadki,“ vastas Fraser. „Seda otsust pole veel tehtud.“

Brody suu tõmbus tema hääletooni kuuldes pingule. Pensionil või mitte, aga endisele uurijale ei meeldinud, et mingi tühine seersant temaga üleolevalt räägib.

„Aga mõrvarühm? Nemad ju ikka peavad tulema.“

„Kui doktor Hunter on surnukeha üle vaadanud, tuleb Stornowayst konstaabel. Doktor Hunter on kohtuekspertiisi spetsialist."

Brody polnud mulle seni mingit tähelepanu pööranud. Nüüd vaatas ta mind suurema huviga. Tema pilk oli terane ja intelligentne ning ma tundsin, et ta hindas mind selle üürikese hetke ajal.

„Pimedaks hakkab minema," ütles Brody taevasse vaadates. „Sinna on ainult veerandtunnine sõit, aga kohalejõudmise ajaks on pime. Ehk sõidate minuga, doktor Hunter. Võin teile ülevaate anda."

Fraser läks turri. „Ta on kindlasti ennegi laipu näinud."

Brody silmitses teda hetke, nagu tuletades endale meelde, et ta pole enam korrakaitsja. Siis pööras ta oma rahuliku pilgu taas minule.

„Sellist mitte."Tema auto seisis kai ääres, uuem Volvo sedaan. Salong oli laitmatult puhas. Lõhnas õhuvärskendaja ja natukene ka sigaretisuitsu järele. Vana borderkolli lesis tagaistmel teki peal, must koon vanadusest hall. Loom tõusis erutatult, kui Brody autosse istus.

„Lama, Bess," ütles Brody leebelt. Koer heitis kohe pikali. Brody kortsutas kulmu, otsides pilguga armatuurlaualt soojenduse nuppe. „Vabandust, see pole mul väga kaua olnud. Alles harjun sellega, kus miski asub."

Range Roveri laternad andsid märku, et Fraser ja Duncan järgnevad meile sadamast välja sõites. Päevad ei ole nii kaugel põhjas sellisel aastaajal pikad ja hämarus hakkas juba pimeduseks üle minema. Tänavalaternad põlesid, valgustades kitsast peateed, mis tegelikult seda nimetust ei väärinud. See kulges mere äärest läbi küla, milleks oli käputäis väikeseid poekesi, ümber vanad kivimajad ja uuemad majad, mis tundusid ajutised, kokkupandavad.

Isegi selle vähese põhjal, mida nägin, oli selge, et Runa ei ole selline kolgas, mida olin oodanud. Tee ääres olid väikese katuseta kiriku varemed, ent enamike majade uksed ja aknad tundusid uued, nagu oleks need hiljuti välja vahetatud. Oli ka väike, aga kaasaegne koolimaja, ja veidi kaugemal puidust kogukonnahoone, mille küljes oli uus tiib sildiga „Runa kliinik“.

Isegi tee oli uue asfaltkattega. See oli kitsas ja üherealine, kus iga saja meetri taga olid poolkaarekujulised taskud, aga sile must asfalt oleks ka enamiku mandriteid häbisse jätnud. See kerkis järsult läbi küla ja muutus viimastest majadest möödudes tasaseks. Majade kohal tumeneva taeva taustal oleva künka peal oli pikk ja vildakas kivi, mis kerkis rohu seest nagu süüdistav sõrm.

„See on Bodach Runa,“ selgitas Brody, nähes, mida ma vaatan. „Runa vanamees. Legendi järgi läks ta sinna ootama oma merele läinud poja naasmist. Poeg ei tulnudki tagasi ja vana mees seisis seal niikaua, et kivistus.“

„Sellise ilmaga täiesti usutav.“

Brody naeratas, ent see kadus kähku. Olles mind küll oma autosse kutsunud, näis ta end nüüd kohmetult tundvat, nagu ei teaks, kust alustada. Võtsin mobiili välja, et sõnumeid vaadata.

„Siin ei ole levi,“ hoiatas Brody. „Kui tahate helistada, peate kasutama kas lauatelefoni või politseiraadiot. Ja tugeva tormiga ei tööta needki alati.“

Panin telefoni ära. Olin lootnud, et Jenny on ehk sõnumi saatnud, ehkki tegelikult ei oodanud seda. Helistan talle pärastpoole lauatelefonilt ja üritan asja siluda.

„Missugune „kohtuekspert“ te siis olete?“ uuris Brody.

„Olen kohtuantropoloog.“

Vaatasin tema suunas, kas on vaja selgitada. Isegi politseinikud ei saanud alati aru, millega ma tegelen. Brody tundus selle selgitusega rahulduvat.

„Tore. Vähemalt üks inimene siin teab, mida teeb. Kui palju Wallace teile rääkis?“

„Seda, et tulesurm ja selle juures on midagi veidrat. Ta ei öelnud, mis, ainult seda, et see pole kahtlane.“

Brody surus hambad pahaselt kokku. „Ah soo?“

„Mis siis? Tahate öelda, et on?“

„Ma ei taha midagi öelda,“ vastas Brody. „Eks otsustate ise, kui seda näete. Ma lihtsalt ootasin, et Wallace saadab kogu tiimi kohale.“

Sisemuses hakkas halb tunne tekkima. Kahtlase surmajuhtumi korral tuleb järgida rangeid protseduurireegleid ja tavaliselt ei ole mind vaja enne, kui kriminalistid on sündmuspaiga üle vaadanud. Lootsin, et Wallace ei olnud lasknud rongiõnnetusel kainet mõtlemist mõjutada.

Aga mulle meenus ka see, mida ta Brody kohta ütles. *Oli tubli politseinik*. Pensionil politseinikel oli tihti keeruline eemale hoida. Brody poleks esimene, kes liialdab selleks, et taas uurimises kaasa lüüa. Ma ei uskunud eriti Fraseri väidet tema närvivapustuse kohta, aga arutlesin, kas sarnased kõhklused olid ka Wallace’i otsust mõjutanud.

„Ta tahab vaid, et ma pilgu peale heidaksin,“ sõnasin ma. „Kui näen midagi, mis viitab sellele, et tegemist pole õnnetusega, hoian ma eemale, kuni kriminalistid kohale jõuavad.“

„Eks sellest peab piisama,“ sõnas Brody mornilt.

Aga ta polnud rahul. Mida iganes ta Wallace’ile oli öelnud, politseiülem polnud seda uskuma jäänud ja kunagist uurijat pidi see kindlasti ärritama.

„Kuidas te surnukeha leidsite?“ küsisin ma.

„Koer tundis lõhna, kui me hommikul jalutamas käisime. See oli väikeses mahajäetud talumajas," vastas ta. „Vahel käivad poisikesed seal, aga mitte talvel. Ja enne kui te küsite, siis ma ei puutunud midagi. Ma võin ju pensil olla, aga tean, mida tohib või ei tohi."

Selles ma ei kahelnud. „On teil aimu, kellega tegu?"

„Mitte kõige vähematki. Minu teada pole saarel keegi kadunud. Ja siin elab alla kahesaja inimese, nii et keegi ei saa märkamatult kaduda."

„Kas mandrilt või teistelt saartelt käib palju külastajaid?"

„Mitte palju, aga käib. Mõni loodusteadlane või arheoloog. Kõik saared on ju varemeid täis: kiviajast, pronksiajast ja jumal teab mis veel. Mäe peal peaks olema kalmed ja vana vahimaja. Ja kuna palju on renoveeritud, käivad ka ehitajad. Teetööd, maju remonditakse, sellised asjad. Aga mitte pärast seda, kui ilm halvaks keeras."

„Kas keegi veel surnukehast teab?"

„Minu teada mitte. Ma rääkisin ainult Wallace'ile."

See selgitas kohalike uudishimulikke pilke politsei saabumise peale. Nii väikesel saarel on politsei kohalolek suur uudis. Vaevalt meie siinviibimise põhjus kauaks saladuseks jääb, aga vähemalt hetkel ei pidanud me huviliste pärast muretsema.

„Ta ütles, et see on tugevasti põlenud."

Brody muigas mornilt. „Oo, seda küll, aga parem kui te seda oma silmaga näeksite."

Ta ütles seda kindlalt ja lõplikkust väljendaval häälel, lõpetades selle teema.

„Wallace ütles, et te töötasite koos."

„Olin vahepeal Invernessi jaoskonnas. Teate seda?"

„Olen sealt läbi sõitnud. Runa oli pärast seda päris tõsine muutus."

„Jah, aga paremuse poole. Siin on hea elada. Vaikne. On aega ja ruumi mõelda."

„Kas te olete siit pärit?"

„Issake, ei. Ma olen „sisserännanu"," vastas Brody. „Tahtsin kõigest eemale saada, kui varem pensionile jäin. Ja ega palju kaugemale enam minna saakski."

Sellele ma vastu vaielda ei saanud. Kui me sadamakülast eemale saime, polnud õieti enam mingeid elumärke. Ainus elupaik, millest möödusime, oli vana võimas maja, mis asus maanteest kaugel eemal. Peale selle oli siin-seal vaid mõni lagunev kivist kuur ja lambad. Hämaruses tundus Runa ilus, ent mahajäetud.

Siin oleks üsna üksildane surra.

Brody pööras tee pealt nõksatades maha ja sõitis rohtukasvanud rajale. Meie ees valgustasid autolaternad lagunevat vana majakest. Wallace oli öelnud, et surnukeha leiti talumajast, aga siin polnud küll suurt midagi, mis viitaks sellele, et see oli kunagi tegutsev talu. Brody peatus majakese ees ja lülitas mootori välja.

„Koht, Bess," ütles ta borderkollile.

Tulime autost välja hetkel, mil Range Rover meie taha sõitis. Majake oli madal ühekordne hoone, mis vähehaaval looduse võimusesse hakkas jääma. Selle taga kõrgus mäetipp, mida olin enne näinud, ehkki nüüd oli see pimeduse saabudes vaid must kogu.

„See on Beinn Tuiridh," ütles Brody mulle. „Siinne mägi. Öeldakse, et kui selge päevaga selle tippu ronida, on Šotimaa näha."

„On siis ka või?"

„Ma pole veel kedagi nii rumalat kohanud, kes seda välja uurida tahaks."

Ta võttis kindalaekast taskulambi ning me ootasime auto juures Fraserit ja Duncanit. Võtsin Range Roverist oma kohvrist samuti taskulambi ja siis läksime majakese poole, taskulambikiired põrkamas pimeduses siia-sinna ja risti-rästi. See oli põhimõtteliselt kivist hurtsik, seinad täis sammalt ja samblikke. Ukseava oli nii madal, et pidin sisse astumiseks küürutama.

Seisatasin ja näitasin taskulambiga valgust. Maja oli ilmselgelt ammu mahajäetud, unustatud elude hüljatud jäänuk. Katuses olevast august tilkus vett ja ruum, kus me seisime, oli kitsas, madal lagi muutis tunde klaustrofoobsemaks. Olime ilmselt kunagises köögis. Siin oli vana pliit, tolmune malmpott ühe külma plaadi peal. Keset kivipõrandat oli logisev puidust laud. Põrandal vedelesid mõned purgid ja pudelid, mis näitas, et päris tühi maja polnud olnud. Lõhnas läpatanult vanaduse ja niiskuse järel, aga ei midagi muud. Tulesurma kohta oli siin erakordselt vähe märke põlemisest.

„Sealpool," ütles Brody, näidates taskulambiga teisele ukseavale.

Selle poole minnes tundsin esimest korda kerget nõgist põlemise lõhna, aga see polnud kaugeltki nii vänge kui võinuks arvata. Uks oli katki, roostes hinged kriuksusid, kui see lahti lükati. Vaatasin jalge ette ja sisenesin teise ruumi. See oli veelgi masendavam kui köök. Nüüd oli põlemise haisu selgelt tunda. Taskulambi valgel oli näha vana murenevat krohvi tühjadel seintel, millest ühes oli tuleaseme ammutav auk, ent lõhn ei tulnud sealt. Lõhna allikas oli keset tuba ja kui ma taskulambikiire selle peale suunasin, jäi mul hing kinni.

Kunagi elavast inimesest polnud suurt midagi alles jäänud. Polnud siis ime, et Brody oli sellist nägu olnud, kui ma küsisin, kas see on hullusti põlenud. Seda see oli tõesti. Isegi krematooriumi kõrvetav kuumus ei suuda inimese keha tuhaks muuta, aga see tuli oli seda kuidagimoodi teinud.

Põrandal oli rasvase tuha hunnik. Tuli oli hävitanud luid sama hoolega kui nahka ja kudesid. Ainult suuremad luud olid alles, ulatudes tuhast välja nagu kuivanud oksad lumevaalust. Ka need olid kaltsineeritud, süsinik oli ära põlenud, kuni luud olid hallid ja rabedad. Kõige peal oli katkise munakoorena kolp, lõualuu ühele poole kaldu.

Ometi polnud näha, et peale surnukeha miski ruumis kahjustada oleks saanud. Tuli, mis oli inimese tuhaks ja tema luud pimsskivilaadseks muutnud, oli seda kuidagimoodi teinud ilma midagi muud põletamata. Kiviplaadid jäänuste all olid mustunud, aga räbaldunud ja määrdunud madrats paari meetri kaugusel oli tulest puutumata. Vanad lehed ja oksad katsid põrandat, ometi polnud leegid ka neid puutunud.

Aga see polnud kõige hullem. Vaikima oli mind ehmatanud kahe põlemata labajala ja ühe käe nägemine, mis tuhahunnikust välja ulatusid. Neist väljaulatuvad luud olid kõrbenud mustadeks orkideks, ometi oli need ise täiesti puutumata.

Brody tuli minu kõrvale.

„Noh, doktor Hunter? Arvate ikka, et selles pole midagi kahtlast?“

3

Tuul halas tujukalt vana majakese ümber, olles kõhedaks taustamuusikaks meie ees avanenud võikale vaatepildile. Kuulsin ukse juurest Duncanit õhku ahmimas, kui tema ja Fraser nägid, mis põrandal on.

Aga mina hakkasin juba šokist toibuma, avanevat vaatepilti hindama.